

– по-друге, через заборонену (протиправну) поведінку діти в ігровій чи протестній формі самостверджуються, чим спотворено реалізують права на самостійність (дорослість);

– по-третє, вчинення злочинів – це захисна реакція на соціальну безпорадність, відчуття покинутості, невизначеність і страх перед майбутнім;

– по-четверте, злочинна поведінка виступає засобом адаптації до складних умов життя, боротьби за виживання у будь-який спосіб [5, с. 205].

Отже, дитяча злочинність – це протиправна поведінка неповнолітніх, яка є загрозою для суспільства та потребує негайного реагування та попередження. Адже саме діти – це майбутнє країни, якими вони є сьогодні, таким буде наше майбутнє завтра. Пріоритетне місце серед державних органів, що протидіють та попереджають дитячу злочинність, займають підрозділи ювенальної превенції Національної поліції України.

Список використаних джерел

1. Мозгова В. А. Поняття та особливості злочинності неповнолітніх. *Юридичний вісник*. 2014. № 2 (31). С. 142–147.

2. Корольчук В. В. Актуальні проблеми запобігання злочинам неповнолітніх. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2013. № 1. С. 176–182.

3. Костенко О. М., Юзікова Н. С. Кримінологічні проблеми попередження злочинності неповнолітніх у великому місті: досвід конкретно-соціологічного дослідження : монографія. Харків : Право, 2006. 292 с.

4. Якимова С. В. Особливості кримінологічної характеристики злочинів неповнолітніх. *Science*. 2015. С. 292–299.

5. Головкін Б. М. Злочинність неповнолітніх як суспільна проблема. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 133. С. 204–217.

Константинов О. О.,

аспірант кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ

ОБ'ЄКТ ТА ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА ВИДАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЩО ЗМЕНШУЮТЬ НАДХОДЖЕННЯ ДО БЮДЖЕТУ АБО ЗБІЛЬШУЮТЬ ВИТРАТИ БЮДЖЕТУ ВСУПЕРЕЧ ЗАКОНУ

Об'єкт злочину – це ті суспільні відносини, на які посягає особа, яка вчиняє злочинне діяння. Щодо об'єкта злочину у бюджетній сфері, то це, як стверджує Н. О. Гуророва, сукупність відносин, які складаються у процесі фінансової діяльності держави щодо мобілізації, розподілу, перерозподілу й використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів суспільного призначення, що забезпечують практичне виконання функцій держави [1, с. 80]. Таким чином можна зробити висновок, що при затвердженні нормативних документів, які негативним чином впливають на

обсяг коштів державного бюджету, об'єктом злочину виступають відносини, пов'язані з формуванням бюджету, перерозподілом та подальшим використанням його коштів. Вказані відносини визначаються як фінансові, що можуть бути державними або місцевими – залежно від рівня бюджету щодо якого вчинено негативне нормативне регулювання.

Предмет злочинного посягання – це елемент об'єкта, впливаючи на який злочинець порушує або намагається порушити суспільні відносини, що перебувають під охороною закону про кримінальну відповідальність. Злочини, пов'язані з порушеннями бюджетного законодавства, належать до так званих предметних діянь, тобто на їхній предмет безпосередньо вказано у статтях КК України [2, с. 70].

Предметом злочину ст. 211 КК України законодавець визначив бюджетні кошти у великих розмірах (сума, яка в тисячу й більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян) або в особливо великих розмірах (сума, яка в три тисячі й більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян). Виходячи з цього, в розглядуваних злочинах виділяються предмети, що підтверджується дослідженнями Н. О. Гуторової [3, с. 70]. В даному випадку предметом слід визначити: бюджетні ресурси (доходи або витрати – залежно від розглянутої ситуації) та нормативно-правові акти, що призводять до негативної зміни у величині доходів і витрат бюджетів відповідних рівнів.

Таким чином, предмет злочинів, пов'язаних з порушеннями бюджетного законодавства, визначається в КК України поняттям «бюджетні кошти» (або «кошти бюджету»), які, згідно з Бюджетним кодексом України, належні відповідно до законодавства надходження бюджету та витрати бюджету.

Надійшли до відповідних бюджетів; інші обов'язкові платежі, що надійшли до відповідних бюджетів; доходи від використання майна, яке перебуває в державній власності після сплати податків (зборів), передбачених законодавством; доходи від платних послуг, що надаються бюджетними установами, після сплати податків (зборів), передбачених законодавством; кошти, отримані в результаті застосування заходів цивільно-правової, адміністративної й кримінальної відповідальності, зокрема штрафи, конфіскації, компенсації тощо; частина прибутку унітарних державних і муніципальних підприємств; доходи від зовнішньоекономічної діяльності.

Водночас предметом злочину передбаченого ст. 211 КК України, можуть бути не лише реально одержані кошти, а й лише заплановані як доходи і витрати державного або місцевого бюджету. Під терміном «кошти» у чинному законодавстві розуміють гроші в національній або іноземній валюті чи їх еквівалент. Тобто еквівалент грошей можна назвати бюджетними коштами, якщо вони рівноцінно замінюють гроші, включені до бюджету.

На думку Р. Л. Степанюка, бюджетні кошти як предмет злочину, передбаченого ст. 211 КК України, мають такі обов'язкові ознаки: включення до бюджету будь-якого рівня, тобто кошти мають бути

внесеними до складу бюджету (фінансового плану), віднесеними до певної статті доходів або видатків; досягнення суми бюджетних коштів кваліфікуючого розміру, тобто мати великий чи особливо великий розмір; визначення джерел одержання та напрямів витрачання одним або кількома з чинних нормативно-правових актів і планових документів. На відміну від більшості інших економічних злочинів, предметом порушень бюджетного законодавства не можуть виступати матеріальні цінності, оскільки бюджет є планом і фондом фінансових (грошових) ресурсів, а також кошти, що належать окремим юридичним особам на праві власності [4, с. 49–54].

Слід відзначити, що особливістю злочину, пов'язаного із прийняттям нормативних актів, які призводять до заниження надходжень або завищення витрат бюджетів, є те, що предметом не виступають конкретні господарські ресурси (грошові кошти, матеріальні активи). Бюджет є планом, тобто прийняті нормативні документи відповідно до ст. 211 ККУ призводять до заниження (в частині доходів) або завищення (в частині витрат) запланованих надходжень. Однак необхідним є доведення факту можливого недоотримання коштів бюджету.

Список використаних джерел

1. Гуторова Н. О. Проблеми кримінально-правової охорони державних фінансів України : дис. д-ра юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2001. 75 с.
2. Навроцький В.О. Господарські злочини : лекції для студентів юридичного факультету. Львів, 1997. С. 7.
3. Гуторова Н.О. Кримінально-правова охорона державних фінансів України : монографія. Харків : Вид-во Національного ун-ту внутрішніх справ, 2001. 384 с.
4. Степанюк Р. Л. Дослідження документів при розслідуванні бюджетних злочинів. *Вісник Нац. ун-ту внутр. справ*. 2002. Вип. 19. С. 49–54.

Корніцька С. Ю.,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
ННІЗДН Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри
кримінального права Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент **Кришевич О. В.**

ВИБОРЧА ДОКУМЕНТАЦІЯ ЯК ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 158² КК УКРАЇНИ

В ст. 158² Кримінального кодексу України (КК України), передбачена кримінальна відповідальність за незаконне знищення виборчої документації поза встановленим законом строком зберігання у державних архівних установах та в Центральній виборчій комісії України (ЦВК) після